

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/B/2018/36090008797220612

KURZOVÉ ROZDIELY PODĽA PRÁVNEJ ÚPRAVY ÚČTOVNÍCTVA
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Bakalárska práca

2018

Romana Praženková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

KURZOVÉ ROZDIELY PODĽA PRÁVNEJ ÚPRAVY ÚČTOVNÍCTVA
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo
Študijný odbor: Účtovníctvo
Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD.

Bratislava 2018

Romana Praženková

ABSTRAKT

PRAŽENKOVÁ, Romana: *Kurzové rozdiely podľa právnej úpravy účtovníctva v Slovenskej republike.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2018, počet strán 43.

Cieľom záverečnej práce je objasnenie problematiky kurzových rozdielov, ich vznik a účtovné zobrazenie v priebehu účtovného obdobia a ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Vysvetľuje povinnosť účtovnej jednotky viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku tak v domácej mene, ako aj v cudzej. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 5 grafov a 9 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná charakteristike kurzových rozdielov a oceňovaniu majetku a záväzkov v cudzej mene. Sú v nej definované jednotlivé pojmy súvisiace s danou témou. Vysvetľuje vznik a účtovné zobrazenie kurzových rozdielov v rozličných situáciách, ich vplyv na VH a pohľad na kurzové rozdiely z daňového hľadiska. V ďalšej časti sa charakterizuje hlavný cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania. Záverečná kapitola sa zaoberá aplikáciou teoretickej časti v reálne existujúcej účtovnej jednotky. Výsledkom riešenia danej problematiky je charakteristika vybranej účtovnej jednotky a zobrazenie fiktívnych príkladov pre účtovné prípady, ktoré môžu reálne vzniknúť. Použité sú aj skutočné hodnoty získané z Registra účtovných závierok.

Kľúčové slová: kurzové rozdiely, účtovná jednotka, cudzia mena, účtovníctvo

ABSTRACT

PRAŽENKOVÁ, Romana: Exchange rate differences according to accounting legislation in the Slovak Republic. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD. - Bratislava: FEI EU, 2018, number of pages 43.

The aim of the final thesis is to clarify the issue of exchange rate differences, their origin and accounting in the accounting period and the date of preparation of the financial statements. It explains the accounting unit's obligation to keep accounts and prepare financial statements in both domestic and foreign currency. The work is divided into 3 chapters. It contains 5 graphs and 9 tables. The first chapter is devoted to the characteristics of exchange rate differences, valuation of assets and liabilities in foreign currency. There are defined individual terms related to the topic. It explains the origin and accounting of exchange rate differences in a variety of situations, their effect on the economic outcome, and a look at the exchange rate differences from the tax point of view. In the next part of the thesis, work methodology and methods of investigation are described in the next part. The final chapter deals with the application of the theoretical part in a real existing accounting unit. The solution to this issue is the characteristic of the selected accounting unit and the display of fictitious examples for accounting cases that can actually arise. The actual values obtained from the Register of financial statements are also used.

Keywords: exchange rate differences, accounting unit, foreign currency, accounting

Obsah

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 Charakteristika kurzových rozdielov	12
1.2 Peňažné prostriedky v cudzej mene a ich oceňovanie	14
1.2.1 Charakteristika a oceňovanie peňažných prostriedkov v cudzej mene	15
1.3 Pohľadávky a záväzky v cudzej mene a ich oceňovanie	16
1.4 Vznik a účtovné zobrazenie kurzových rozdielov	20
2 Cieľ práce a metodika práce a metódy skúmania	24
3 Výsledky práce a diskusia	25
3.1 Charakteristika odvetvia vybranej účtovnej jednotky	25
3.2 Oceňovanie peňažných prostriedkov v cudzej mene vo vybranej účtovnej jednotke.....	26
3.3 Oceňovanie pohľadávok a záväzkov v cudzej mene vo vybranej účtovnej jednotke.....	28
3.4 Vplyv kurzových rozdielov na VH a peňažné toky vybranej účtovnej jednotky	30
3.5 Porovnanie vybranej účtovnej jednotky s inými účtovnými jednotkami pôsobiacimi v danom odvetví	37
Záver.....	41
Zoznam použitej literatúry	43

Zoznam použitých schém, tabuliek, obrázkov a grafov

Schémy

Schéma č. 1 Vznik kurzových rozdielov.....	13
Schéma č. 2 Spôsoby inkasa pohľadávky v cudzej mene.....	17
Schéma č. 3 Spôsoby úhrady záväzku v cudzej mene.....	19

Tabuľky

Tabuľka č. 1 Prevod cudzej meny z BÚ do pokladnice	20
Tabuľka č. 2 Zaúčtovanie kurzovej straty.....	21
Tabuľka č. 3 Zaúčtovanie kurzového zisku.....	21
Tabuľka č. 4 Zaúčtovanie kurzového zisku.....	21
Tabuľka č. 5 Zaúčtovanie kurzového zisku.....	22
Tabuľka č. 6 Zaúčtovanie kurzovej straty.....	23
Tabuľka č. 7 Zaúčtovanie kurzového zisku.....	23
Tabuľka č. 8 Účtovné zobrazenie kurzového zisku.....	26
Tabuľka č. 9 Metóda VAP.....	27
Tabuľka č. 10 Účtovné zobrazenie kurzového zisku.....	29
Tabuľka č. 11 Účtovné zobrazenie kurzového zisku.....	29
Tabuľka č. 12 Účtovné zobrazenie kurzovej straty.....	30
Tabuľka č. 13 Prehľad kurzových rozdielov vybranej ÚJ.....	31
Tabuľka č. 14 Prehľad kurzových rozdielov účtovných jednotiek.....	37

Obrázky

Obrázok č. 1 Ukážka časti Výkazu ziskov a strát	34
Obrázok č. 2 Ukážka časti Prehľadu peňažných tokov.....	36
Obrázok č. 3 Ukážka časti Prehľadu peňažných tokov.....	36

Grafy

Graf č. 1 Prehľad kurzových ziskov a strát vybranej ÚJ	32
--	----

Graf č. 2 Porovnanie kurzových rozdielov jednotlivých firiem	38
Graf č. 3 Porovnanie kurzovej straty jednotlivých firiem.....	39
Graf č. 4 Porovnanie kurzového zisku jednotlivých firiem	40

Zoznam použitých skratiek

MD	– má dať
D	– dal
VFA	– vystavená faktúra
PFA	– prijatá faktúra
IÚD	– interný doklad
VBÚ	– výpis z bankového účtu
VDÚ	– výpis z devízového účtu
PPD	– príjmový pokladničný doklad
BÚ	– bankový účet
VH	– výsledok hospodárenia
FIFO	– first in first out
VAP	– Vážený aritmetický priemer
ÚJ	– účtovná jednotka
IAS	– Medzinárodné účtovné štandardy
IAS 21.7	– citácia z Medzinárodných účtovných štandardov 21, článok 7
IFRS	– Medzinárodné štandardy finančného vykazovania
ECB	– Európska centrálna banka
NBS	– Národná banka Slovenska
VI	– Vlastné imanie
KZ	– konečný zostatok
ZS	– začiatkový stav
ÚO	– účtovné obdobie
SR	– Slovenská republika
tzv.	– takzvaný
napr.	– napríklad

p. j.	– peňažná jednotka
č.	– číslo
EUR	– euro
CZK	– česká koruna
USD	– americký dolár
JPY	– japonský jen
HUF	– maďarský forint
PLN	– poľský zlotý
BGN	– bulharský lev

Úvod

Témou bakalárskej práce sú kurzové rozdiely v účtovníctve v Slovenskej republike, o ktorých musí účtovať každá účtovná jednotka v prípade, že účtuje o majetku a záväzkoch v cudzej mene. Pre účtovnú jednotku je vstup na zahraničné trhy výhodou, pretože jej to otvára veľmi veľa nových možností (napríklad získanie nových zákazníkov, rozšírenie svojej podnikateľskej činnosti, zvýšenie svojich tržieb), ale zároveň, prináša aj nové povinnosti. V dnešnom svete je globalizácia už bežný pojem, nevieme si predstaviť, že by zrazu vznikol zákaz medzinárodného pohybu ľudí, tovaru, služieb a kapitálu. Tým, že sme v roku 2009 vstúpili do Eurozóny a prijali menu euro za našu domácu menu, sa obchodovanie so zahraničím stalo ešte jednoduchšie. V oblasti účtovania cudzej meny sme museli prijať rôzne novelizácie v zákone.

Z dôvodu, že účtovná jednotka uskutočňuje transakcie a obchody so zahraničnými dodávateľmi a odberateľmi, vedie svoj majetok a záväzky v cudzej mene. Znamená to, že okrem účtovania v eurách, sa musia niektoré transakcie účtovať aj v cudzej mene. Do tejto skupiny majetku a záväzkov spadajú pohľadávky a záväzky v cudzej mene, peniaze v hotovosti alebo na bankovom účte v cudzej mene a pod., ktoré musí vo svojom účtovníctve správne oceniť (bližšie uvedené v § 4, ods. 7 zákona č. 431 / 2002 Z. z. o účtovníctve). Z tohto vyplýva, že účtovná jednotka je povinná účtovať všetky skutočnosti, ktoré nastali počas celého účtovného obdobia a zostavovať účtovnú závierku v mene euro aj v cudzej mene. Problematika kurzových rozdielov siaha samozrejme hlbšie, preto ju opíšeme v nasledujúcich kapitolách.

Z hľadiska právnej úpravy sa v prvom rade riadime odbornou literatúrou a platnou slovenskou legislatívou. Pre doplnenie zvyšných potrebných informácií použijeme odborné články, ktoré sa zaoberajú kurzovými rozdielmi a ocenením majetku a záväzkov v cudzej mene. Cieľom bakalárskej práce je analyzovať a prezentovať podstatu, vznik a účtovné zobrazenie kurzových rozdielov čitateľovi. V prvej časti práce sa budeme venovať tomu, prečo a kedy musíme účtovať o kurzových rozdielov a aký je dôvod ich vzniku. Vymedzíme si konkrétny majetok a záväzky, ktoré sa môžu oceňovať v cudzej mene a to, akým spôsobom oceňovanie účtovná jednotka vykonáva. Prostredníctvom

účtovných prípadov, ktoré si prevedieme do rôznych príkladov zobrazíme, ako sa o kurzových rozdieloch účtuje, aký majú vplyv na finančnú situáciu, výsledok hospodárenia a peňažné toky účtovnej jednotky. Následne tieto skutočnosti prenesieme do reálnej účtovnej jednotky v tretej kapitole. V druhej časti práce charakterizujeme hlavný cieľ práce a uvedieme aj metodiku. Hlavným cieľom práce je teda analýza vzniku, účtovné zobrazenie kurzových rozdielov a ich vplyv na výsledok hospodárenia.

Ako sme už spomínali, v tretej kapitole aplikujeme pre efektívnejšie zobrazenie problematiky kurzových rozdielov ich účtovanie v existujúcej účtovnej jednotky ktorou je MURAT, s. r. o. Prostredníctvom účtovných prípadov zobrazíme účtovanie kurzových rozdielov vo vybranej účtovnej jednotke, ich vplyv na finančnú situáciu, výsledok hospodárenia a peňažné toky. Porovnáme hodnoty kurzových ziskov a strát za viacero účtovných období, aby sme zhodnotili aktivitu účtovnej jednotky v oblasti kurzových rozdielov. Na základe tohto porovnania ukážeme ako sa kurzové zisky a straty počas účtovných období vyvíjali (pokles aj rast) a aký mali % podiel na výsledku hospodárenia za každé jedno účtovné obdobie. Okrem toho porovnáme vybranú účtovnú jednotku s viacerými účtovnými jednotkami, ktoré majú rovnaký alebo podobný predmet podnikania a prostredníctvom tabuliek a grafov si vyhodnotíme najmenej a najviac aktívnu firmu v oblasti vzniku kurzových rozdielov. Použijeme číselné údaje z Registra účtovných závierok, pričom budeme čerpať informácie priamo zo zverejnených Výkazov ziskov a strát. Tieto údaje budeme získavať pre vybranú účtovnú jednotku za sedem účtovných období, aby sme sledovali priebeh zmien a vývoja kurzových rozdielov. Presnejšie ide o obdobia, od kedy sme prijali menu euro za našu domácu menu. Okrem týchto údajov získame hodnoty kurzových ziskov a strát ostatných účtovných jednotiek, aby bolo možné ich navzájom porovnať a zhodnotiť.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Dnešný svet je známy tým, ako rapídne technológia a technika napreduje, ako sa časom staré praktiky ľudského života nahradili tými novými, bez ktorých si už nevieme predstaviť naše životy a fungovanie v tomto svete. Nie len v Slovenskej republike, ale aj v celom svete pôsobí globalizácia, vďaka ktorej sú si štáty navzájom bližšie a vedia spolupracovať, miznú bariéry medzi nimi. V účtovníctve tiež nastal za ten celý čas neskutočný pokrok či už v spôsobe jeho spracovania, alebo v technike, ktorá sa na to používa. Štáty navzájom spolu obchodujú, čiže nakupujú a predávajú rôzne produkty či služby. Každá z týchto účtovných jednotiek, aj keď z rôznych krajín, má za povinnosť viesť účtovníctvo. Všetky účtovné prípady, týkajúce sa majetku a záväzkov, ktoré účtovná jednotka vedie vo svojom účtovníctve v domácej aj cudzej mene, musia byť taktiež zaúčtované v domácej mene ako aj v cudzej mene. Tu prichádzame ku problematike ktorej sa budeme ďalej venovať. Tou problematikou je vznik kurzových rozdielov, dôvod ich vzniku, spôsob ich účtovania a analýza skutočností, ktoré nastávajú z dôvodu kurzových rozdielov.

1.1 Charakteristika kurzových rozdielov

Kurzové rozdiely predstavujú v účtovníctve osobitnú časť účtovných prípadov, ktoré vznikajú účtovnej jednotke z dôvodu prepočtu majetku a záväzkov z cudzej meny na menu euro alebo z dôvodu úhrady / inkasa záväzkov / pohľadávok v cudzej mene na menu euro. Môžeme ich definovať ako rozdiel, ktorý vznikne v prípade prepočtu cudzej meny na menu euro a naopak, v rozličných dňoch účtovného obdobia. Je to z dôvodu, že kurzy sa neustále každým dňom menia a dané ocenenie v účtovníctve by nekorešpondovalo s aktuálnou situáciou. Príkladom je vznik pohľadávky v cudzej mene a inkaso tejto pohľadávky, s tým, že tieto účtovné prípady nastali k rozdielnemu dátumu. Obidve sumy sa musia prepočítat kurzom, ktorý prislúcha k danému dňu, a tým môže vzniknúť kurzový rozdiel v eurách, aj keď v cudzej mene sme inkasovali rovnakú sumu. Avšak, stretávame sa s rozličnými definíciami kurzových rozdielov. Poznáme definíciu kurzových rozdielov aj podľa IAS 21.7: *Kurzový rozdiel je rozdiel vznikajúci pri prepočte daného počtu jednotiek jednej meny do inej meny pri rozdielnych výmenných kurzoch.* Podľa

medzinárodných štandardov je definovaný výmenný kurz *ako výmenný pomer dvoch mien*.¹

Podľa Zákona o účtovníctve je účtovná jednotka povinná oceňovať majetok a záväzky ku dňu ocenenia, a to ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu, ku dňu ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a k inému dňu v priebehu účtovného obdobia. Dňom uskutočnenia účtovného prípadu môže byť napríklad deň inkasa pohľadávky, úhrady záväzku, platby pôžičky alebo úveru a mnoho ďalších. Dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka závisí od toho, či účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku ku koncu kalendárneho alebo hospodárskeho roka. Iný deň v priebehu účtovného obdobia je akýkoľvek deň, ale iba ak to vyžaduje osobitný predpis. Všetky účtovné jednotky, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú zárobkovú činnosť, majú sídlo na území Slovenskej republiky a vedú podvojné účtovníctvo, majú za povinnosť postupovať pri účtovaní kurzových rozdielov podľa § 24 Opatrenia MF SR č. 23054/2002-92 v znení neskorších predpisov (ďalej iba *postupy účtovania*). Podľa postupov účtovania, kurzové rozdiely vznikajú účtovnej jednotke ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu v prípade:

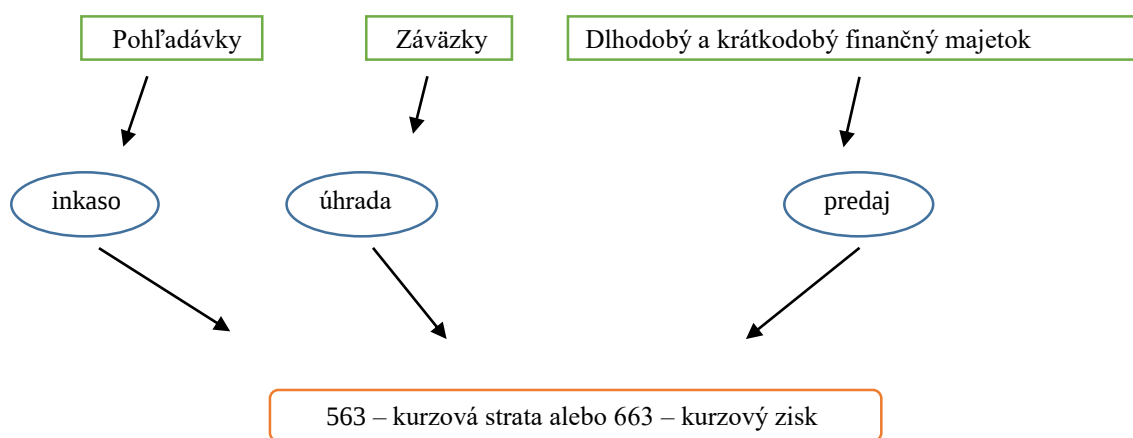

Schéma č. 1 Vznik kurzových rozdielov

¹ https://www.eseminare.sk/kalendar-seminarov/ias-21-vplyv-zmien-kurzov-cudzych-mien-uniqueiduchxzASYZNb3XW2GYgjTy9er4kJ0q3atAg_rzFJ8D5c/4.8.2018

V schéme č. 1 sme uviedli najbežnejšie prípady, pri ktorých kurzové rozdiely môžu vzniknúť, ale okrem nich sa môžu vyskytnúť aj pri postúpení pohľadávok, vzájomného započítania pohľadávok alebo aj z dôvodu vkladu pohľadávky do Základného imania. Ide o tzv. realizované kurzové rozdiely, čo znamená, že spôsobujú peňažné toky a vznikajú počas účtovného obdobia.

Kurzové rozdiely vznikajú aj v deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a to z dôvodu zistenia reálnosti ocenenia majetku a záväzkov. Majetok a záväzky v cudzej mene (okrem výnimiek, ktoré si uvedieme v ďalších podkapitolách) sa na konci účtovného obdobia musia taktiež prepočítať príslušným kurzom. Ide o tzv. nerealizované kurzové rozdiely, pretože nespôsobujú peňažné toky.

Podľa postupov účtovania §24 ods. 2, kurzové rozdiely za žiadnych okolností nevznikajú u veriteľa, ktorého pohľadávka sa preniesla na iného dlžníka ako pôvodne bola, a ani u dlžníka, ktorému sa zmenil veriteľ. V prípade, že spoločník ide splatiť peňažný vklad do obchodnej spoločnosti alebo družstva a tento vklad je v cudzej mene, prepočíta sa kurzom, ale rozdiel ktorý vznikne, sa neúčtuje ako kurzový rozdiel, ale zaúčtuje sa ako pohľadávka alebo záväzok voči danému spoločníkovi. Okrem týchto skutočností, kurzové rozdiely nevznikajú ani pri účtovaní prijatých a poskytnutých preddavkov, či už krátkodobých alebo dlhodobých. Platí to aj pri preddavkoch z obchodného styku, ale aj pri preddavkoch voči zamestnancom. Je to z dôvodu, že preddavky pri ich vzniku, zúčtovaní, ale aj ich konečný zostatok sa prepočítavajú tým istým kurzom. Ďalším osobitným prípadom sú účty časového rozlíšenia, a to konkrétne časovo rozlíšené náklady a časovo rozlíšené výnosy. Hovoríme o účte 381 – Náklady budúcich období a 384 – Výnosy budúcich období, ktoré pri ich vzniku a zúčtovaní prepočítame tým istým kurzom, kvôli čomu kurzový rozdiel nevznikne. To isté platí aj pri prepočte konečného zostatku týchto účtov. Do tejto skupiny účtov môžeme zahrnúť aj nevyfakturované dodávky, ale nemôžeme tvrdiť, že kurzové rozdiely v tomto prípade nikdy nevznikajú. Hlbšie sa týmto prípadom budeme venovať v ďalších podkapitolách.

1.2 Peňažné prostriedky v cudzej mene a ich oceňovanie

Ak účtovná jednotka obchoduje so zahraničím, v dôsledku čoho jej vznikajú príjmy a výdavky v cudzej mene, musí účtovať takéto transakcie účtovať v cudzej mene ako aj

v mene euro, ktorá je od 1. 1. 2009 domácou menou. V rámci príjmov a výdavkov peňažných prostriedkov, ktoré v účtovnej jednotke nastávajú, rozlišujeme peniaze v hotovosti, čiže v pokladnici a bezhotovostné peniaze, ktoré predstavujú peňažné prostriedky na bankovom účte. Účtovná jednotka má za povinnosť viesť analytickú evidenciu účtov pokladnice a bankového účtu, pomocou ktorej vie sledovať pohyby a stav na jednotlivých účtoch, ktoré vedieme v jednotlivých menách a zároveň na nich vyčíslujeme aj kurzové rozdiely.

1.2.1 Charakteristika a oceňovanie peňažných prostriedkov v cudzej mene

Peniaze v hotovosti v cudzej mene sa nazývajú valuty. Ak účtovná jednotka vlastní hotovosť v cudzej mene, vedie okrem pokladnice v domácej mene aj valutovú pokladnicu. Všetky prírastky a úbytky valút sa účtujú na základe príjmového alebo výdavkového pokladničného dokladu. Bezhotovostné peniaze v cudzej mene sa nazývajú devízy. Ak účtovná jednotka vlastní peniaze na bankovom účte, ktoré znejú na cudziu menu, musí účtovná jednotka viesť k bankovému účtu v eurách analytickú evidenciu. Podľa § 24 Zákona o účtovníctve pri prírastku peňazí v cudzej mene za menu euro, účtovná jednotka použije buď *kurz, za ktorý bola táto cudzia mena nakúpená (napríklad kurz komerčnej banky alebo zmenárne), alebo referenčný kurz v deň uzavretia obchodu*. Kurz komerčnej banky alebo zmenárne je kurz, ktorý si jeden z týchto subjektov stanovuje sám spravidla na základe kurzového lístka ECB alebo NBS. Ide o vlastný kurzový lístok, na ktorom uvádzajú kurzy, za ktoré ostatné subjekty nakupujú a predávajú cudziu menu. Pri nákupe valút prostredníctvom banky alebo zmenárne, sa na prepočet použije kurz komerčnej banky alebo zmenárne, nazývané ako valuty predaj. V prípade bezhotovostných peňazí v cudzej mene hovoríme o kurze devízy predaj.

Podľa § 24 Zákona o účtovníctve sa na prepočet majetku a záväzkov v cudzej mene používa referenčný výmenný kurz. Ide o *referenčný výmenný kurz určený a vyhlásený Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska*.² V prvom rade sa používa referenčný kurz ECB, ktorý sa vyhlasuje denne, ale v prípade, že ECB nevyhlasuje

² <http://www.epi.sk/zz/2002-431#cast5/5.7.2018>

kurz k nejakej mene, tak sa použije referenčný kurz NBS. NBS vyhlasuje kurzy mesačne. Účtovná jednotka prepočítava svoj majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene referenčným kurzom ECB alebo NBS *v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu; v deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a v deň, ktorým je rozhodný deň, ku ktorému sa preberá majetok a záväzky od zahraničnej právnickej osoby.*³ Toto sú základné prípady, kedy sa prepočítava majetok a záväzky v cudzej mene na eurá referenčným kurzom ECB alebo NBS, ostatné prípady sme si už uviedli v tejto podkapitole a objasníme si ich ďalej.

V prípade úbytku peňažných prostriedkov v cudzej mene sa okrem referenčného kurzu môže použiť aj jedna z dvoch metód. Ide o metódu VAP (Váženého aritmetického priemeru) a metódu FIFO (First in First out). Podstatou metódy VAP je, že pri každom prírastku peňažných prostriedkov v cudzej mene sa spraví vážený aritmetický priemer kurzov, ktorými sa tieto peňažné prostriedky prepočítali na menu euro a ten sa potom použije pri prepočte úbytku peňažných prostriedkov v cudzej mene na menu euro. Metóda FIFO znamená, že na prepočet úbytku peňažných prostriedkov v cudzej mene na menu euro sa použije kurz, ktorý sa ako prvý použil pri prepočte prírastku peňažných prostriedkov v cudzej mene na menu euro. Takto sa postupuje od najstarších kurzov až k najaktuálnejším. V prípade, že účtovná jednotka používa jednu z týchto metód, musí to mať zároveň uvedené vo svojom vnútornom predpise. Keď sa účtovná jednotka rozhodne, že v priebehu účtovného obdobia prejde na druhú metódu, musí všetky transakcie, ktoré jej do tejto skutočnosti vznikli, prepočítavať touto novou metódou.

1.3 Pohľadávky a záväzky v cudzej mene a ich oceňovanie

Okrem peňažných prostriedkov v cudzej mene môže účtovná jednotka viesť v cudzej mene aj svoje pohľadávky a záväzky. K nim patria napríklad prijaté a poskytnuté preddavky, nevyfakturované dodávky, rôzne pohľadávky a záväzky z obchodného styku. Taktiež musí viesť analytickú evidenciu, pre rozlíšenie domácej a cudzej meny. V tejto

³ Sklenka, M. a kol. 2016. Účtovníctvo podnikateľských subjektov II. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 28 s. ISBN 978-80-8168-489-0.

podkapitole sa venujeme pohľadávkam a záväzkom v cudzej mene. *Prepočet cudzej meny na menu euro sa uskutoční ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu, ktorým je deň vzniku pohľadávky a deň vzniku záväzku.*⁴ V dôsledku tejto skutočnosti môžu vznikať účtovnej jednotke kurzové rozdiely, ktoré majú vplyv na výsledok hospodárenia. Kurzové rozdiely na účte pohľadávok a záväzkov vznikajú aj ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Pohľadávka je nárok účtovnej jednotky na zaplatenie, ktorá jej vzniká napr. predajom jej výrobkov na faktúru a je tiež súčasťou majetku. Samozrejme, existuje mnoho ďalších pohľadávok, ktoré jej môžu vzniknúť z obchodného styku, z pracovnoprávných vzťahov či z iných dôvodov. Podľa postupov oceňovania sa pohľadávky vždy oceňujú pri ich vzniku a inkase. Na konci účtovného obdobia sa musí oceniť ale aj ich konečný zostatok. *Vznik pohľadávky sa ocení referenčným kurzom ECB, prípadne NBS v deň prechádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu.*⁴ Pohľadávku môžeme inkasovať rôznymi spôsobmi, ale my sa budeme venovať iba niektorým:

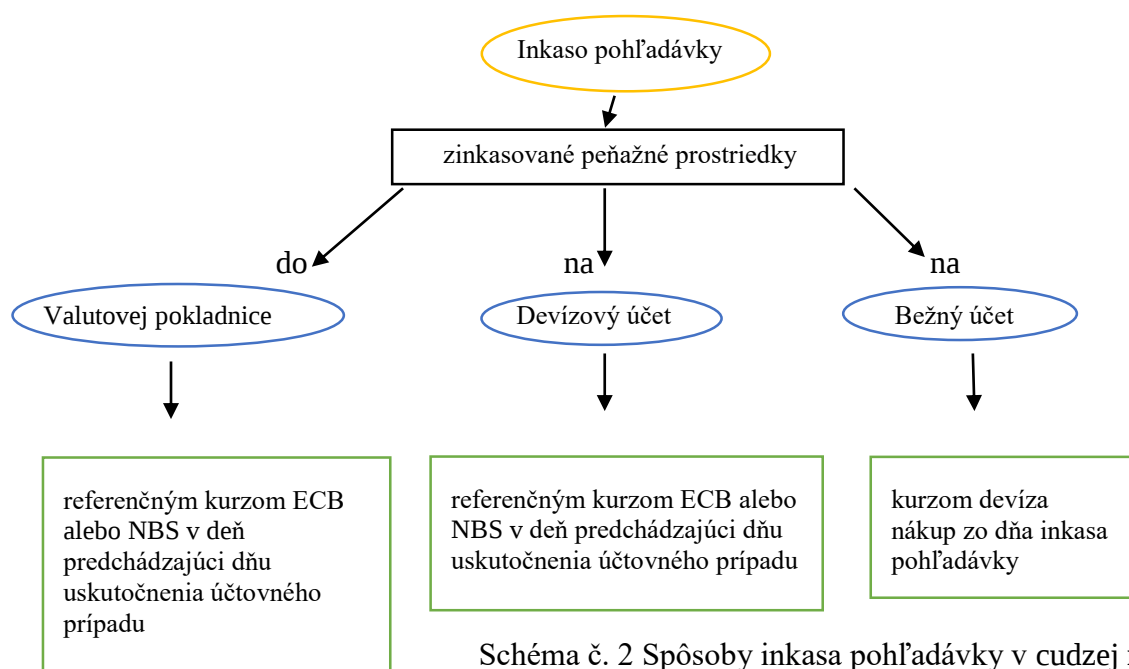

Schéma č. 2 Spôsoby inkasa pohľadávky v cudzej mene

⁴ Sklenka, M. a kol. 2016. Účtovníctvo podnikateľských subjektov II. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 28 s. ISBN 978-80-8168-489-0.

Okrem realizácie pohľadávok ich inkasom je možné stretnúť sa aj so vzájomným započítaním pohľadávok alebo napríklad s postúpením pohľadávky. Ak má pohľadávka na konci účtovného obdobia konečný zostatok, musí sa taktiež prepočítať. *Na prepočet zostatku nezinkasovanej pohľadávky sa použije referenčný kurz ECB, prípadne NBS zo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.*² Nie všetky typy pohľadávok sa prepočítavajú týmto spôsobom. Zaraďujeme sem poskytnuté preddavky, nevyfakturované pohľadávky a náklady budúcich období vyjadrené v cudzej mene. Pri poskytnutí preddavku v cudzej mene sa musí prepočítať kurzom, ktorý závisí od toho z čoho je ten preddavok poskytnutý. Keď je preddavok poskytnutý z eurového účtu, musí sa prepočítať kurzom komerčnej banky. Ak je poskytnutý z devízového účtu alebo z valutovej pokladnice, použije sa buď referenčný kurz ECB alebo NBS, alebo metóda VAP či metóda FIFO. Keď sa daný preddavok zúčtuje, tak sa prepočíta tým istým kurzom, aký sa použil pri poskytnutí preddavku, čiže kurzový rozdiel nevznikne. Ak má poskytnutý preddavok na konci účtovného obdobia zostatok, tak sa nepostupuje ako pri bežnej pohľadávke, ale tento konečný zostatok sa neprepočíta a nechá sa v pôvodnom ocenení. Pri nákladoch budúcich období sa postupuje rovnako ako pri poskytnutých preddavkoch. Medzi účty časového rozlíšenia, ktoré zaraďujeme medzi pohľadávky patria aj príjmy budúcich období, ale pri nich postupujeme presne tak isto ako pri bežných pohľadávkach v cudzej mene.

Závazok môžeme definovať ako povinnosť účtovnej jednotky splatiť svoj dlh. Závazky vznikajú v rôznych oblastiach, či už z pracovnoprávného vzťahu, alebo obchodného styku. Podľa postupov oceňovania sa pohľadávky vždy oceňujú pri ich vzniku a inkase, ale na konci účtovného obdobia sa musí oceniť aj ich konečný zostatok. *Vznik záväzku sa ocení referenčným kurzom ECB, prípadne NBS v deň prechádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu.*³ Poznáme viacero druhov záväzkov v užšom zmysle,

²Sklenka, M. a kol. 2016. Účtovníctvo podnikateľských subjektov II. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 28 s. ISBN 978-80-8168-489-0.

³ SKLENKA, Miloš. Majetok a záväzky v cudzej mene v účtovníctve podnikateľov. *Účtovníctvo audítorstvo - daňovníctvo: v teórii a praxi*. Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2016, 24(11), 3. s. ISSN 1335-2024

napríklad záväzok voči nášmu dodávateľovi, ktorý nám poskytol svoje služby alebo nám predal tovar. Zaradujeme sem aj rôzne prijaté preddavky či už voči naším odberateľom alebo voči zamestnancom. Záväzok môžeme uhradiť rôznymi spôsobmi, ale budeme sa venovať iba niektorým:

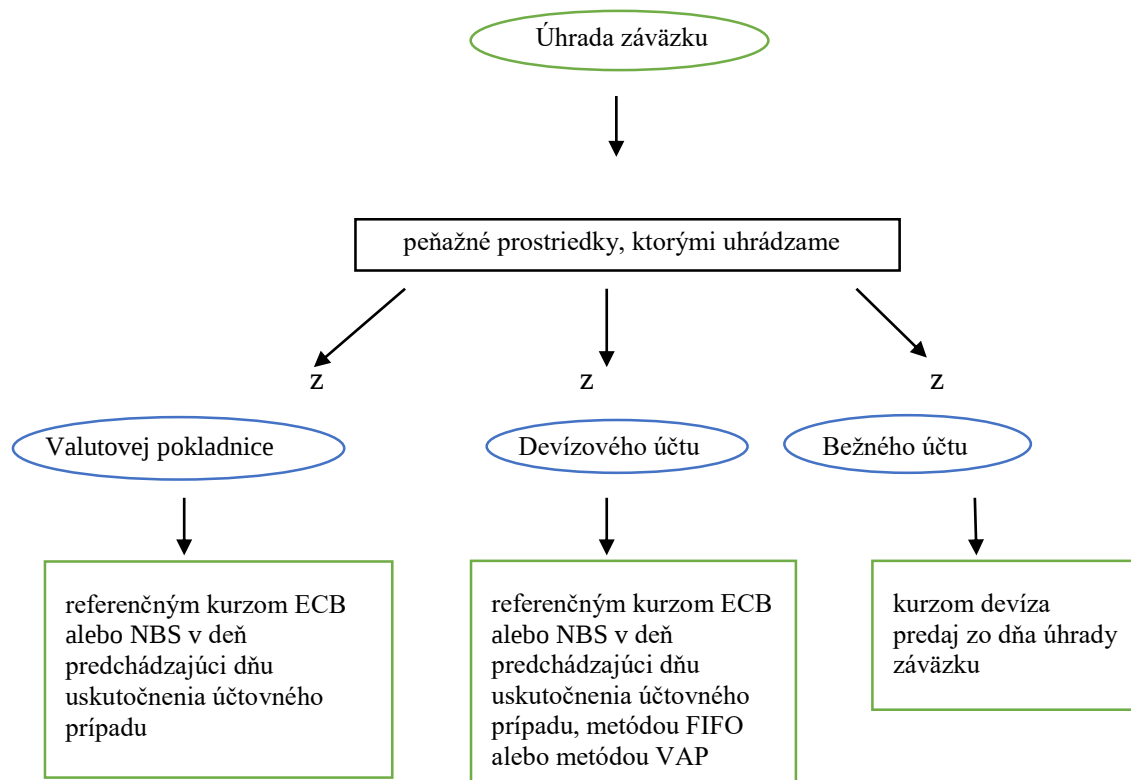

Schéma č. 3 Spôsoby úhrady záväzku v cudzej mene

Ak má záväzok na konci účtovného obdobia zostatok, musí ho účtovná jednotka prepočítať. Na prepočet zostatku neuhradeného záväzku sa použije referenčný kurz ECB, prípadne NBS zo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.⁴ Neznamená to, že všetky záväzky v užšom zmysle prepočítavame, tak ako sme si uviedli. Medzi záväzky v cudzej mene, ktoré sa neprepočítavajú patria prijaté preddavky, nevyfakturované dodávky, ale aj výnosy budúcich období. Vznik prijatého preddavku prepočítame kurzom podľa toho,

⁴ SKLENKA, Miloš. Majetok a záväzky v cudzej mene v účtovníctve podnikateľov. *Účtovníctvo – audítorstvo - daňovníctvo: v teórii a praxi*. Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2016, 24(11), 3. s. ISSN 1335-2024

akým spôsobom sme ho prijali. Keď sme ho prijali na eurový účet, použijeme kurz komerčnej banky. Ak sme ho prijali do valutovej pokladnice alebo na devízový účet, prepočítame ho referenčným kurzom ECB alebo NBS zo dňa prijatia preddavku. Keď ideme preddavok zúčtovať, kurzový rozdiel nevznikne, pretože tento preddavok prepočítame tým istým kurzom, ktorý sme použili pri prijatí preddavku. V situácii, keď preddavok má na konci účtovného obdobia konečný zostatok, taktiež kurzový rozdiel nevzniká, pretože ho už neprepočítavame. Pri Výnosoch budúcich období postupujeme presne tak isto ako pri prijatých preddavkoch. Medzi účty časového rozlíšenia, ktoré zaradujeme medzi záväzky, patria aj výdavky budúcich období, ale v tomto prípade postupujeme presne tak isto ako pri bežných záväzkoch v cudzej mene.

1.4 Vznik a účtovné zobrazenie kurzových rozdielov

Kurzový rozdiel sme definovali už v prvej podkapitole ako rozdiel, ktorý vznikne v prípade, keď prepočítame majetok a záväzky v cudzej mene na menu euro a naopak, v rozličných dňoch účtovného obdobia. Kurzové rozdiely vznikajú aj v prípade inkasa a úhrady pohľadávok a záväzkov vyjadrených v cudzej mene. Kurzový rozdiel môže mať charakter buď kurzovej straty (o ktorej sa účtuje na účte 563 – Kurzová strata) alebo charakter kurzového zisku na účte (o ktorom sa účtuje na účte 663 – Kurzový zisk). Kurzovú stratu (účet 563) účtujeme vždy na strane MD a kurzový zisk (účet 663) na strane D. V nasledujúcej časti uvidíme pár príkladov účtovania kurzových rozdielov. Treba zároveň účtovať aj na analytických účtoch, ale my si pre zjednodušenie zobrazíme účtovanie iba na syntetických účtoch.

V príklade č. 1 sa nakúpilo 2000 USD, pričom sa úhrada uskutočnila z bežného účtu. Doláre sa prepočítali kurzom zo dňa 25. 1. 2018 (nakúpili sme ich prostredníctvom komerčnej banky a použili kurz valuty predaj). V ten istý deň sa peňažné prostriedky previedli do pokladnice. Kurzový rozdiel nevznikol, pretože sa na prepočet peňažných prostriedkov z účtu do pokladnice použil ten istý kurz.

Príklad č. 1

Tabuľka č. 1 Prevod cudzej meny z BÚ do pokladnice

Dátum	Doklad	Text	Kurz	USD	EUR	MD	D
25. 1. 2018	VBÚ	Nákup USD	1,12	2 000,00	1 785,71	261	221
25. 1. 2018	PPD	Príjem USD do pokladne	1,12	2 000,00	1 785,71	211	261

V príklade č. 2 sa nakúpilo 30 000 HUF z bežného účtu. Na prepočet sa použil kurz komerčnej banky valuty predaj. Následne sa peňažné prostriedky previedli do pokladnice, ale na základe rozhodnutia účtovnej jednotky sa na prepočet použil kurz ECB zo dňa nákupu peňažných prostriedkov. V dôsledku tejto skutočnosti vznikla kurzová strata na účte 261 - Peniaze na ceste.

Príklad č. 2

Tabuľka č. 2 Zaúčtovanie kurzovej straty

Dátum	Doklad	Text	Kurz	HUF	EUR	MD	D
26. 1. 2018	VBÚ	Nákup HUF	309,80	30 000,00	96,84	261	221
26. 1. 2018	PPD	Prijem HUF do pokladne	315,50	30 000,00	95,09	211	261
26. 1. 2018	IÚD	Kurzová strata	-	-	1,75	563	261

V príklade č. 3 sa predali výrobky odberateľovi na faktúru, v hodnote 18 500 CZK. Pohľadávku sa prepočítala kurzom ECB zo dňa predchádzajúceho vzniku pohľadávky (26. 1. 2018). Na devízový účet, ktorý je vedený v CZK odberateľ uhradil faktúru (1. 2. 2018) a na prepočet sumy v CZK na EUR sa použil kurz ECB zo dňa 31. 1. 2018 v dôsledku čoho vznikol kurzový zisk na účte 311 – Odberatelia.

Príklad č. 3
zisku

Tabuľka č. 3 Zaúčtovanie kurzového

Dátum	Doklad	Text	Kurz	CZK	EUR	MD	D
27. 1. 2018	VFA	Predaj výrobkov	25,36	18 500,00	729,50	311	601
1. 2. 2018	VDÚ	Inkaso faktúry	25,32	18 500,00	730,65	221	311
1. 2. 2018	IÚD	Kurzový zisk	-	-	1,15	311	663

V príklade č. 4 sa nakúpili od dodávateľa tovar na faktúru v hodnote 500 PLN. Záväzok sa prepočítal kurzom ECB zo dňa 1. 2. 2018. Faktúru sa uhradila dňa 6. 2. 2018 z devízového účtu vedeného v PLN a prepočítala sa kurzom ECB zo dňa 5. 2. 2018 v dôsledku čoho vznikol kurzový zisk na účte 321 – Dodávatelia.

Príklad č. 4

Tabuľka č. 4 Zaúčtovanie kurzového zisku

Dátum	Doklad	Text	Kurz	PLN	EUR	MD	D
2. 2. 2018	PFA	Nákup tovaru	4,15	500,00	120,48	131	321
6. 2. 2018	VDÚ	Úhrada faktúry	4,16	500,00	120,19	321	221

6. 2. 2018	IÚD	Kurzový zisk	-	-	0,29	321	663
------------	-----	--------------	---	---	------	-----	-----

V príklade č. 5 sa z bežného bankového účtu poskytol dodávateľovi preddavok v sume 200 BGN. Preddavok sa prepočítal kurzom komerčnej banky devízy predaj zo dňa poskytnutia preddavku (7. 2. 2018). Následne (10. 2.) bola prijatá faktúra vo výške 500 BGN, ktorá sa prepočítali kurzom ECB zo dňa 9. 2. 2018 a zároveň sa zúčtoval poskytnutý preddavok v tom istom ocenení ako pri vzniku pretože, ako sme sa už dozvedeli, pri preddavkoch kurzové rozdiely nevznikajú. Nasledujúci deň (deň po prijatí faktúry) sa doplatil zvyšok faktúry z pokladnice, ktorá je vedená v eurách. Zvyšok faktúry sa prepočítal kurzom valuty predaj zo dňa 11. 2. 2018. Vznikol kurzový zisk na účte 321 – Dodávatelia.

Príklad č. 5

Tabuľka č. 5 Zaúčtovanie kurzového zisku

Dátum	Doklad	Text	Kurz	BGN	EUR	MD	D
7. 2. 2018	VBÚ	Poskytnutý preddavok	1,97	200,00	101,52	314	221
10. 2. 2018	PFA	Prijatá faktúra:	1,96	500,00	255,10	502	321
		a) faktúra za služby b) zúčtovanie preddavku	1,97	200,00	101,52	321	314
11. 2. 2018	VPD	Doplatok faktúry	1,98	300,00	151,52	321	211
11. 2. 2018	IÚD	Kurzový zisk	-	-	2,06	321	663

V príklade č. 6 zahraničný dodávateľ dodal materiál, ale bez faktúry. Materiál sa prijal na sklad na základe dodacieho listu v sume 188 500 JPY, pričom sa prepočítal kurzom ECB zo dňa predchádzajúceho dňu prijatia materiálu (11. 2. 2018). Následne prišla faktúra za materiál, ktorá sa ocenila tou istou sumou ako prijatie materiálu na sklad, pretože v tomto prípade kurzový rozdiel nemôže vzniknúť. Faktúru sa uhradila z bankového účtu, ktorý je vedený v eurách a prepočítala sa kurzom komerčnej banky devízy predaj zo dňa úhrady. Vznikla kurzová strata na účte 321 – Dodávatelia.

Príklad č. 6

Tabuľka č. 6 Zaúčtovanie kurzovej straty

Dátum	Doklad	Text	Kurz	JPY	EUR	MD	D
12. 2. 2018	IÚD	Prijatie materiálu na sklad	133,59	188 500,00	1 411,03	112	326
22. 2. 2018	PFA	Prijatá faktúra za materiál	133,59	188 500,00	1 411,03	326	321
28. 2. 2018	VBÚ	Úhrada faktúry za materiál	130,72	188 500,00	1 442,01	321	221
28. 2. 2018	IÚD	Kurzová strata	-	-	30,98	563	321

V príklade č. 7 sme prijali faktúru od zahraničného dodávateľa. Faktúra sa týka predplatného časopisov za nasledujúce účtovné obdobie (vznik nákladov budúcich období) a je v sume 1 700 CZK. Faktúru sa prepočítala kurzom ECB zo dňa predchádzajúceho dňu prijatia faktúry (28. 2. 2018). Následne sa záväzok uhradil z bankového účtu vedeného v eurách kurzom devízy predaj zo dňa úhrady. Na účte 321 – Dodávateľia vznikol kurzový zisk.

Príklad č. 7

Tabuľka č. 7 Zaúčtovanie kurzového zisku

Dátum	Doklad	Text	Kurz	CZK	EUR	MD	D
1. 3. 2018	PFA	Prijatá faktúra za časopisy	25,42	1 700,00	66,88	381	321
10. 3. 2018	VBÚ	Úhrada faktúry za časopisy	25,46	1 700,00	66,77	321	221
10. 3. 2018	IÚD	Kurzový zisk	-	-	0,11	321	663
1. 1. 2019	IÚD	Zúčtovanie nákladov budúcich období	25,42	1 700,00	66,88	501	381

2 Cieľ práce a metodika práce a metódy skúmania

Cieľom bakalárskej práce je analyzovať problematiku a podstatu kurzových rozdielov v účtovníctve Slovenskej republiky. V prvej kapitole pomocou analýzy objasňujeme príčiny vzniku kurzových rozdielov v účtovníctve účtovnej jednotky, charakterizujeme majetok a záväzky, ktoré sa oceňujú v mene euro a zároveň aj v cudzej mene podľa slovenskej platnej právnej úpravy a objasňujeme metódy oceňovania. Vysvetľujeme, akým kurzom sa majetok a záväzky prepočítavajú, ale aj to, v ktorých prípadoch ich neprepočítava. Objasňujeme vplyv kurzových rozdielov na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky a okrem toho konkretizujeme prostredníctvom príkladov rôzne účtovné prípady, ktoré vznikajú v súvislosti so vznikom kurzových rozdielov.

V tretej kapitole aplikujeme teoretické poznatky v podmienkach konkrétnej účtovnej jednotky MURAT, s. r. o. Charakterizujeme účtovnú jednotku v odvetví v ktorom pôsobí a aj predmet podnikania. Vysvetľujeme, ktorý kurz, prípadne metódu oceňovania používa pri prepočítaní svojho majetku a záväzkov v cudzej mene. Získané informácie prevedieme do konkrétnych príkladov pozostávajúcich z účtovných prípadov, ktoré súvisia s problematikou kurzových rozdielov a ich vplyvom na výsledok hospodárenia. Následne z *Registra účtovných závierok* použijeme údaje na zostavenie tabuliek a grafov, prostredníctvom ktorých tieto získané informácie zhrnieme a porovnáme v rámci účtovnej jednotky za niekoľko po sebe účtovných období, ale aj v porovnaní s konkurenčnými účtovnými jednotkami, ktoré podnikajú v rovnakom alebo podobnom odvetví. Našu účtovnú jednotku porovnáваме s 12 účtovnými jednotkami, ktoré sme vybrali na základe prieskumu podľa toho, že pôsobia v oblasti veľkoobchodu káblov, káblového materiálu, vodičov a príslušenstva. Na základne tohto porovnania, sme zhodnotili najviac a najmenej aktívnu firmu v oblasti kurzových rozdielov, ale aj dôvody, podľa ktorých sa táto aktivita vyvíja.

3 Výsledky práce a diskusia

V danej časti bakalárskej práce sa budeme venovať aplikovaniu doposiaľ uvedených poznatkov o kurzových rozdieloch v podvojnom účtovníctve Slovenskej republiky v reálne existujúcej účtovnej jednotke. Vedúca účtovníčka vybranej účtovnej jednotky nám poskytla informácie, na základe ktorých sme preniesli problematiku kurzových rozdielov do praxe. V tejto časti predstavíme účtovnú jednotku a oblasť v ktorej pôsobí, uvedieme konkrétne spôsoby účtovania kurzových rozdielov v daných situáciách, ich vplyv na výsledok hospodárenia za niekoľko po sebe nasledujúcich účtovných období a zobrazenie v prehľade peňažných tokov. Okrem toho porovnáme vybranú účtovnú jednotku s vybranými účtovnými jednotkami pôsobiacimi v tej istej alebo podobnej oblasti. Rozhodli sme sa porovnať tieto účtovné jednotky z toho dôvodu, aby sme uviedli, aký dopad majú kurzové rozdiely na náklady a výnosy daných účtovných jednotiek, teda na ich výsledok hospodárenia. Porovnanie vykonáme na základe údajov, ktoré sme získali od účtovníčky nami vybranej účtovnej jednotky, a na základe informácií z Registra účtovných závierok. Na každú účtovnú jednotku vplývajú kurzové rozdiely v rôznej miere, závisí to od rôznych okolností (napríklad miera obchodovania účtovnej jednotky so zahraničím).

3.1 Charakteristika odvetvia vybranej účtovnej jednotky

MURAT, s .r. o. je firma so sídlom v Pezinku, ktorá od r. 1993 pôsobí v oblasti veľkoobchodu káblov, elektroinštalačného materiálu, vodičov, káblového materiálu a svietidiel. Účtovná jednotka zabezpečuje káble a elektroinštalačný materiál pre administratívne budovy, rodinné domy (prostredníctvom predajne v areáli spoločnosti), bytové domy, energetiku (jadrová elektráreň), inžinierske stavby (diaľnice a železnice) a pre špeciálne použitie (bane, lode a vojenská technika). Poskytuje taktiež množstvo služieb ako je doprava tovaru, zásielková služba, skladovanie, logistika, odborné poradenstvo, prevádzanie na pristavené bubny, dĺžkovanie podľa požiadaviek zákazníka a dodávateľský úver.

MURAT, s. r. o. má mnoho slovenských i zahraničných odberateľov a dodávateľov. Napriek tomu, že obchoduje so zahraničnými dodávateľmi, ktorí nemajú menu euro, vykonávajú navzájom svoje transakcie práve v mene euro. Týmto spôsobom to

uskutočňuje až 99% dodávateľov danej firmy. Okrem toho účtovná jednotka obchoduje so svojimi odberateľmi a dodávateľmi aj v českých korunách a amerických dolároch. Kvôli tejto skutočnosti, musí účtovná jednotka viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v mene euro ako aj v cudzej mene.

3.2 Oceňovanie peňažných prostriedkov v cudzej mene vo vybranej účtovnej jednotke

Účtovná jednotka vedie pokladnicu aj bankový účet v mene euro aj v cudzej mene (USD a CZK), čiže vedie valutovú pokladnicu a devízový účet. Pri prírastku valút a devíz, účtovná jednotka používa referenčný výmenný kurz určený a vyhlásený ECB zo dňa uzavretia obchodu, poprípade kurz NBS (ak ECB nevyhlásila kurz k danej mene). Pri úbytku peňažných prostriedkov v cudzej mene využíva metódu VAP (Vážený aritmetický priemer). Do roku 2004 používali metódu FIFO (First in First out), ale z dôvodu, že v tom roku prešli na iný softvér, v ktorom si prešli výhody a nevýhody používania týchto dvoch metód, sa rozhodli, že bude pre účtovnú jednotku lepšie používanie metódy VAP, ktorú používajú dodnes. V nasledujúcich príkladoch si uvedieme prostredníctvom účtovných prípadov, akým spôsobom účtovná jednotka koná pri prírastku a úbytku peňažných prostriedkov v cudzej mene.

Príklad - Účtovná jednotka dňa 12. 3. zo svojho bankového účtu v CZK presunula peňažné prostriedky do valutovej pokladnice v CZK, pričom ich ocenila tým istým kurzom ECB. Kurzový rozdiel nám z dôvodu použitia rovnakého kurzu nevzniká, ale na konci účtovného obdobia musíme prepočítať konečné zostatky valutovej pokladnice aj devízového účtu. V našom prípade na devízovom účte nie je žiaden zostatok a vo valutovej pokladnici je konečný zostatok 5 000 CZK, ktorý musíme prepočítať kurzom ECB zo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Tabuľka č. 8 Účtovné zobrazenie kurzového zisku

Dátum	Doklad	Text	Kurz	CZK	EUR	MD	D
12. 12.	PPD	Presun CZK do valutovej pokladnice (kurz ECB)	27,02	5 000,00	185,05	211	261
12. 12.	VDÚ	Úbytok CZK z devízového účtu (kurz ECB)	27,02	5 000,00	185,05	261	221

31. 12.	IÚD	Kurzový rozdiel z dôvodu prepočtu KZ v posledný deň ÚO (kurz = 26,46) 5000 CZK: 26,46=188,96 kurzový zisk	26,46	-	3,91	211	663
---------	-----	---	-------	---	------	-----	-----

Ako sme už spomínali, pri úbytku peňažných prostriedkov v cudzej mene účtovná jednotka používa metódu VAP. V tabuľke č. 9 uvidíme príklad úbytku peňažných prostriedkov v pokladnici v CZK prostredníctvom tejto metódy:

Tabuľka č. 9 Metóda VAP

<u>Dátum</u>	<u>Text</u>	<u>Prírastky</u>			<u>Úbytky</u>			<u>Zostatok</u>	
		CZK	Kurz	Stav (€)	CZK	Kurz	Stav (€)	CZK	Stav (€)
1. 12.	ZS	-	-	-	-	-	-	2 000,00	78,31 (25,54)
8. 12.	Prírastok	4 000,00	25,43	157,29	-	-	-	6 000,00	234,93
13. 12.	Úbytok	-	-	-	2 000,00	25,47	78,52	4 000,00	157,05
31. 12.	KZ	-	-	-	-	-	-	4 000,00	156,13 (25,62)

Príklad - Na začiatku decembra mala účtovná jednotka vo valutovej pokladnici začiatkový stav vo výške 2 000 CZK, ktoré má zároveň prepočítané kurzom na eurá. CZK sú prepočítané kurzom ECB, lebo ich prijala z devízového účtu, ktorý je vedený tiež v CZK. Počas tohto mesiaca jej vznikol prírastok aj úbytok cudzej meny. Prijala do pokladnice 4 000 CZK, taktiež z devízového účtu a prepočítala ich kurzom ECB zo dňa presunu, lebo sa vykonal v ten istý deň. Úbytok cudzej meny účtovná jednotka vykonáva tak, že si vypočíta vážený aritmetický priemer z kurzov, ktoré použila za daný mesiac a tento priemer použije pri úbytku cudzej meny. Výpočet priemerného kurzu sme uviedli nižšie. Na konci účtovného obdobia mala účtovná jednotka konečný zostatok 4 000 CZK, ktoré prepočítala kurzom zo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

$$VAP = [(2000 \times 25,54) + (4000 \times 25,43)]/6000 = 25,47$$

Zistený priemerný kurz používa účtovná jednotka, až kým nezistí nový priemerný kurz prostredníctvom softvéru, ktorý používa.

3.3 Oceňovanie pohľadávok a záväzkov v cudzej mene vo vybranej účtovnej jednotke

Účtovná jednotka vedie analytickú evidenciu aj pre svojich zahraničných odberateľov a dodávateľov. Keďže ide o pohľadávky a záväzky v cudzej mene, musí ich prepočítat' z cudzej meny na menu euro. Pri vzniku pohľadávky a záväzku v cudzej mene, ich účtovná jednotka prepočítava kurzom ECB, prípadne NBS, zo dňa predchádzajúceho dňu uskutočnenia účtovného prípadu na menu euro. Zahraničné pohľadávky (záväzky) inkasuje (uhrádza) buď z bežného účtu v mene euro alebo z devízového účtu, podľa toho, ako sa s konkrétnym odberateľom (dodávateľom) dohodli. Valutovú pokladnicu využívajú oveľa menej, a to z toho dôvodu, že peniaze v hotovosti v cudzej mene používajú iba na úhradu služobných ciest, ktoré sa konajú iba približne 4 krát do roka. Pri inkase (úhrade) vznikne účtovnej jednotke kurzový rozdiel, pretože hodnotu pohľadávky (záväzku) musia prepočítat' kurzom na to vhodným (nie je zhodný s kurzom v čase vzniku pohľadávky / záväzku). Keď jej zahraniční odberatelia uhradia pohľadávky na bankový účet v eurách, pričom uhrádzali v cudzej mene, prepočítava ich kurzom devízy nákup komerčnej banky a to zo dňa inkasa pohľadávky. V prípade inkasa pohľadávky na devízový účet účtovná jednotka prepočíta túto pohľadávku referenčným kurzom ECB, ktorý bol vyhlásený v deň predchádzajúci dňu inkasa, (prípadne kurzom NBS). Referenčným kurzom ECB, prípadne NBS, ktorý platí v deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa musia prepočítat' všetky konečné zostatky pohľadávok v cudzej mene, pričom môže vzniknúť aj v tomto prípade kurzový rozdiel.

Úhradu záväzku v cudzej mene z bankového účtu v eurách účtovná jednotka prepočítava kurzom komerčnej banky, devízy predaj, zo dňa úhrady záväzku. Úhradu záväzku z devízového účtu prepočítavajú metódou VAP. V nasledujúcej časti textu uvedieme niektoré účtovné prípady, ktoré súvisia práve s pohľadávkami a záväzkami v cudzej mene.

Príklad - Účtovná jednotka predala 3.1. zahraničnému odberateľovi tovar v hodnote 40 000 USD. Pohľadávku prepočítala kurzom ECB vyhláseného dňa 2.1. Kurz bol vo výške 1,21 USD/EUR. Odberateľ ju zaplatil v dolároch dňa 10.1. na eurový účet a na prepočet sa použije kurz komerčnej banky zo dňa inkasa, devízy nákup, 1,20 USD/EUR.

Tabuľka č. 10 Účtovné zobrazenie kurzového zisku

Dátum	Doklad	Text	Kurz	USD	EUR	MD	D
3. 1.	VFA	Faktúra za predaj tovaru	1,21	40 000,00	33 057,85	311	604
10. 1.	VBÚ	Inkaso faktúry	1,20	40 000,00	33 333,33	221	311
10. 1.	IÚD	Kurzový zisk	-	-	275,48	311	663

Príklad - Zahraničný dodávateľ poskytol 5.2. účtovnej jednotke služby v hodnote 1 200 USD. Záväzok prepočítala kurzom ECB zo dňa 4.2., ktorý je vo výške 1,24 USD/EUR. Zaplatila ho dňa 16.2. z bankového účtu vedeného v eurách a na prepočet použila kurz komerčnej banky, devízy predaj, ktorý je vo výške 1,25 USD/EUR.

Tabuľka č. 11 Účtovné zobrazenie kurzového zisku

Dátum	Doklad	Text	Kurz	USD	EUR	MD	D
5. 2.	PFA	Faktúra za prijaté služby	1,24	1 200,00	967,74	518	321
16. 2.	VBÚ	Úhrada faktúry	1,25	1 200,00	960,00	321	221
16. 2.	IÚD	Kurzový zisk	-	-	7,74	321	663

V prípade poskytnutých a prijatých preddavkov v cudzej mene účtovná jednotka postupuje presne tak isto, ako sme si rozpísali v prvej kapitole. Poskytnutie preddavku v cudzej mene účtovná jednotka prepočíta priemerným kurzom zisteným metódou VAP. Zúčtovanie a konečný zostatok poskytnutého preddavku sa neprepočítava, ale ostáva v tom istom ocenení ako pri vzniku toho preddavku a kurzový rozdiel nevznikne. Prijatý preddavok v cudzej mene sa prepočíta kurzom podľa toho, či účtovná jednotka prijala preddavok na bežný účet v eurách alebo na devízový účet. Zúčtovanie prijatého preddavku a jeho konečný zostatok taktiež neprepočítava, ale ostane vo svojom pôvodnom ocenení a kurzový rozdiel nevznikne.

Príklad - Účtovná jednotka prijala dňa 17. 2. od svojho zahraničného odberateľa preddavok v hodnote 60 000 CZK. Preddavok prijala na devízový účet vedený v CZK. Kurz ECB vyhlásený dňa 16. 2. bol 25,34 CZK / EUR. Dňa 20. 2. dodala odberateľovi tovar aj s faktúrou, pričom tovar bol v hodnote 70 000 CZK. Pri zúčtovaní preddavku musí účtovná jednotka použiť ten istý kurz, ktorý použila na prijatie preddavku, čiže prepočet uskutoční kurzom ECB vo výške 25,3 CZK / EUR. Odberateľská faktúru (70 000 CZK) sa

prepočíta kurzom ECB zo dňa 19. 2., ktorý bol vo výške 25,33CZK / EUR. Rozdiel, ktorý nám je odberateľ dlžný (10 000 CZK), zaplatí na devízový účet dňa 23. 2. Zúčtovanie zvyšku pohľadávky prepočítame kurzom vyhláseným dňa 22. 2., ktorý bol vo výške 25,32 CZK/EUR.

Tabuľka č. 12 Účtovné zobrazenie kurzovej straty

Dátum	Doklad	Text	Kurz	CZK	EUR	MD	D
17. 2.	VDÚ	Prijatý preddavok	25,34	60 000,00	2 367,80	221	324
20. 2.	VFA	a) faktúra za tovar	25,33	70 000,00	2 763,52	311	604
		b) zúčtovanie preddavku	25,34	60 000,00	2 367,80	324	311
23. 2.	VDÚ	Inkaso rozdielu	25,32	10 000,00	394,94	221	311
23. 2.	IÚD	Kurzová strata	-	-	0,78	563	311

3.4 Vplyv kurzových rozdielov na VH a peňažné toky vybranej účtovnej jednotky

Na konci každého účtovného obdobia má účtovná jednotka povinnosť zostaviť účtovnú závierku. Samozrejme, rozlišujeme deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a deň zostavenia účtovnej závierky. V praxi nefunguje to, že účtovná jednotka by zostavila účtovnú závierku práve 31. 12. (v prípade používania kalendárneho roka) čo je deň, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje. Vo všeobecnosti môžu účtovné jednotky zostaviť účtovnú závierku v akýkoľvek deň po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, ale urobiť musia maximálne do šiesteho mesiaca odo dňa, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje, ak však osobitný predpis neustanovuje inak (podľa §17, ods. 5 Zákona o účtovníctve). Súčasťou účtovnej závierky je Výkaz ziskov a strát, kde sa zverejnia všetky náklady, výnosy a VH, ktorý účtovná jednotka za dané účtovné obdobie dosiahla. V našom prípade nás budú zaujímať práve náklady z účtovej skupiny 56 (Finančné náklady), konkrétne účet 563 (Kurzové straty) a výnosy z účtovej skupiny 66 (Finančné výnosy), konkrétne účet 663 (Kurzové zisky).

V nasledujúcej tabuľke uvedieme prehľad spomínaných nákladov a výnosov zo predchádzajúcich 7 účtovných období (2010 – 2016, kedy už bola v SR zavedená mena euro) a použijeme údaje z Registra účtovných závierok (<http://www.registeruz.sk>).

Tabuľka č. 13 Prehľad kurzových rozdielov vybranej ÚJ

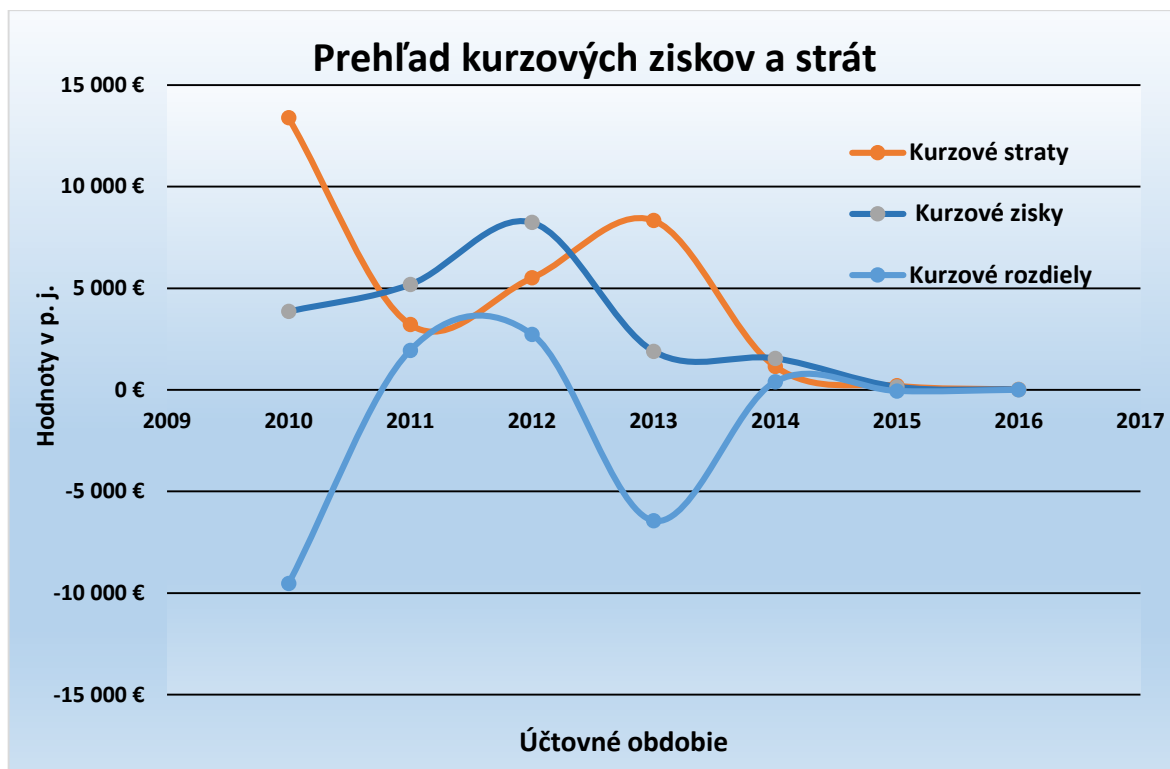
Účtovné obdobie	563– Kurzové straty	663 – Kurzové zisky	Rozdiel 663 a 563	VH po zdanení (celkový)	Podiel KS na VH* v %	Podiel KZ na VH** v %
01/2016-12/2016	14,-	14,-	0,-	79 950,-	0,02 %	0,02 %
01/2015-12/2015	204,-	149,-	- 55,-	58 103,-	0,35 %	0,26 %
01/2014-12/2014	1 146,-	1 547,-	401,-	36 035,-	3,08 %	4,49 %
01/2013-12/2013	8 337,-	1 896,-	- 6 441,-	25 817,-	24,41 %	7,93 %
01/2012-12/2012	5 508,-	8 241,-	2 733,-	36 309,-	13,17 %	29,36 %
01/2011-12/2011	3 217,-	5 158,-	1 944,-	280 679,-	1,13 %	1,87 %
01/2010-12/2010	13 390,-	3 855,-	- 9 535,-	317 864,-	4,04 %	1,23 %

Zdroj: vlastné spracovanie (údaje čerpané

z <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/178087>)

V tabuľke č. 13 sme uviedli reálne hodnoty nákladov a výnosov (563 a 663), ktoré účtovná jednotka dosiahla počas rôznych účtovných období (údaje čerpané z Výkazov ziskov a strát za príslušné účtovné obdobia). Piaty stĺpec, ktorý sme uviedli pre zaujímavosť, zodpovedá celkovému výsledku hospodárenia, ktorý dosiahla účtovná jednotka počas účtovných období. *Predposledný stĺpec vyjadruje percentuálny podiel kurzových strát na výsledku hospodárenia, ale ešte pred zohľadnením kurzových strát. **Posledný stĺpec predstavuje percentuálny podiel kurzových ziskov na výsledku hospodárenia, ale ešte pred zohľadnením kurzových ziskov. Následne si priblížime vývoj kurzových strát a kurzových ziskov za predchádzajúcich 7 účtovných období na grafe č. 1.

Graf č. 1 Prehľad kurzových ziskov a strát vybranej ÚJ

Z údajov, ktoré sa nachádzajú v tabuľke č. 13 a grafe č. 1 vieme určiť, že v účtovnej jednotke od roku 2010 po rok 2016 značne klesli hodnoty kurzových ziskov a strát. Podľa tejto skutočnosti môžeme usúdiť, že daný podnik z roka na rok, pomaly, ale iste, obmedzil svoje zahraničné obchody a transakcie. V roku 2010 bola hodnota kurzových strát vo výške 13 390 € a kurzových ziskov vo výške 3 855 €, v roku 2013 vo výške 8 337 € a 1 896 €, a v roku 2016 klesli hodnoty až na 14 €. To je výsledkom faktu, že účtovná jednotka uzavrela dohodu s prevažujúcou väčšinou svojich zahraničných dodávateľov, podľa ktorej budú vykonávať navzájom svoje transakcie a obchody v mene euro. Zahraničným obchodným partnerom viac vyhovuje táto alternatíva a pre skúmanú účtovnú jednotku je to tiež praktickejšie. Práve toto rozhodnutie má dopad na to, že kurzové zisky a kurzové straty nedosahujú v posledných 3 rokoch hodnoty ako napr. v roku 2010.

Následne sme v grafe č. 1 uviedli, ako sa kurzové rozdiely vyvíjali počas účtovných období. Z grafu vieme vyčítať, že hodnoty kurzových strát sú v značnej miere oveľa vyššie ako hodnoty kurzových ziskov. Tým, že účtovná jednotka uzavrela dohodu o zahraničných transakciách v mene euro, je v grafe č. 2 veľmi dobre vidieť, ako kurzové rozdiely po čase klesli až na hodnotu 0 €. Na obrázku č. 1 máme zase príklad vykazovania kurzových ziskov a kurzových strát vo Výkaze ziskov a strát. Zverejňuje sa za každé účtovné obdobie

a prostredníctvom *registra účtovných závierok* je prístupný celej verejnosti. Kurzové zisky (663) nájdeme pod výnosmi z finančnej činnosti, konkrétne na riadku č. 42. Kurzové straty (563) nájdeme pod nákladmi z finančnej činnosti, konkrétne na riadku č. 52. Vieme vyčítať údaje za bežné účtovné obdobie, aj za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. V našom prípade je bežným účtovným obdobím kalendárny rok 2016 a bezprostredne predchádzajúcim účtovným obdobím kalendárny rok 2015.

Obrázok č. 1 Ukážka časti Výkazu ziskov a strát

UZPODv14_11

Výkaz ziskov a strát
Úč POD 2 - 01

DIČ 2 0 2 0 3 5 9 8 5 8

IČO 3 1 4 3 1 8 5 2

Ozna- čenie a	Text b	Číslo riadku c	Skutočnosť	
			bežné účtovné obdobie 1	bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 2
+	Pridaná hodnota (r. 03 + r. 04 + r. 05 + r. 06 + r. 07) - (r. 11 + r. 12 + r. 13 + r. 14)	28	1 9 4 9 5 0 7	1 5 7 3 8 2 9
++	Výnosy z finančnej činnosti spolu r. 30 + r. 31 + r. 35 + r. 39 + r. 42 + r. 43 + r. 44	29	8 7 7 0	3 0 0 6 3 9
XI.	Výnosové úroky (r. 40 + r. 41)	39	2 0 5 7	4 8 9
XI.1.	Výnosové úroky od prepojených účtovných jednotiek (662A)	40		
2.	Ostatné výnosové úroky (662A)	41	2 0 5 7	4 8 9
XII.	Kurzové zisky (663)	42	1 4	1 4 9
XIII.	Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií (664, 667)	43		
XIV.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	44	6 6 9 9	1
++	Náklady na finančnú činnosť spolu r. 46 + r. 47 + r. 48 + r. 49 + r. 52 + r. 53 + r. 54	45	4 6 7 0 4	4 5 9 5 9
K.	Predané cenné papiere a podiely (561)	46		
L.	Náklady na krátkodobý finančný majetok (566)	47		
M.	Opravné položky k finančnému majetku (+/-) (565)	48		
N.	Nákladové úroky (r. 50 + r. 51)	49	3 3 4 4 8	3 6 1 7 1
N.1.	Nákladové úroky pre prepojené účtovné jednotky (562A)	50		
2.	Ostatné nákladové úroky (562A)	51	3 3 4 4 8	3 6 1 7 1
O.	Kurzové straty (563)	52	1 4	2 0 4
P.	Náklady na precenenie cenných papierov a náklady na derivátové operácie (564, 567)	53		
Q.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	54	1 3 2 4 2	9 5 8 4

MF SR č. 18009/2014

Strana 11

MF SR č. 18009/2014

Strana 11

Zdroj: <http://www.registeruz.sk/cruzpublic/domain/financialreport/show/5666899/552/>
Dátum prístupu: 26.7.2018

V rámci poznámok, ktoré sú súčasťou účtovnej závierky, veľké účtovné jednotky vyhotovujú aj *Prehľad peňažných tokov*. V ňom účtovná jednotka uvádza všetky svoje peňažné toky z prevádzkovej, investičnej a finančnej činnosti. Prehľad peňažných tokov má presne stanovený obsah a formu a účtovná jednotka doň vpisuje iba číselné údaje, ktoré za dané účtovné obdobie dosiahla. Kurzové rozdiely sú jednou z položiek, ktoré Prehľad peňažných tokov obsahuje. Kurzové rozdiely sa uvádzajú oddelene od prevádzkovej, investičnej a finančnej činnosti práve kvôli tomu, aby sa *zosúladiť stav peňažných*

*prostriedkov a peňažných ekvivalentov na konci bežného účtovného obdobia so stavom k prvému dňu bezprostredne nasledujúceho účtovného obdobia.*⁸ Na obrázku č. 2 a 3 zobrazíme, kde presne sa kurzové rozdiely v Prehľade peňažných tokov nachádzajú.

Ako príklad sme použili vyplnený Prehľad peňažných tokov za účtovné obdobie 2014, ktorý sa nachádza vo Výročnej správe účtovnej jednotky a je zverejnený v Registri účtovných závierok. V riadku A.1.10 vyplníme iba tie kurzové zisky (so znamienkom mínus) k peňažným prostriedkom a peňažným ekvivalentom ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Následne ich doplníme aj do riadku G, ale s opačným znamienkom. V riadku G sa nezohľadňujú kurzové rozdiely, ktoré vznikli ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka preto, lebo tieto kurzové rozdiely nespôsobujú peňažný tok (pohyb peňažných prostriedkov). Znamená to, že ide len o prepočet majetku a záväzkov v cudzej mene na eurá a takéto kurzové rozdiely nezarátavame do stavu peňažných prostriedkov na konci účtovného obdobia.

⁸ ŠLOSÁROVÁ, Anna a Miriama BLAHUŠIAKOVÁ. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 242. s. [25,17 AH]. Ekonómia. ISBN 978-80-8168-589-7

Obrázok č. 2 Ukážka časti Prehľadu peňažných tokov

Poznámky Úč POD 3-01

IČO:31431852

DIČ:202035985

Označenie	Obsah položky	Bežné účtovné	Bezprostred predchádzaj
	Peňažné toky z prevádzkovej činnosti		
Z/S	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením daňou z príjmov (+/-)	47 526	59
A. 1.	Nepeňažné operácie ovplyvňujúce výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením daňou z príjmov (súčet A. 1. 1. až A. 1. 13.) (+/-)	356 175	333
A. 1. 1.	Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku (+)	306 380	318
A. 1. 2.	Zostatková hodnota dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku účtovaná pri vyradení tohto majetku do nákladov na bežnú činnosť, s výnimkou jeho predaja (+)	0	
A. 1. 3.	Odpis opravnej položky k nadobudnutému majetku (+/-)	0	
A. 1. 4.	Zmena stavu dlhodobých rezerv (+/-)	593	
A. 1. 5.	Zmena stavu opravných položiek (+/-)	0	-7
A. 1. 6.	Zmena stavu položiek časového rozlíšenia nákladov a výnosov (+/-)	7 922	-16
A. 1. 7.	Dividendy a iné podiely na zisku účtované do výnosov (-)	0	
A. 1. 8.	Úroky účtované do nákladov (+)	42 800	48
A. 1. 9.	Úroky účtované do výnosov (-)	-16	-10
A. 1. 10.	Kurzový zisk vyčíslený k peňažným prostriedkom a peňažným ekvivalentom ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (-)	-1 504	
A. 1. 11.	Kurzová strata vyčíslená k peňažným prostriedkom a peňažným ekvivalentom ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (+)		
	Výsledok z predaja dlhodobého majetku, s výnimkou majetku, ktorý sa považuje za peňažný		

Zdroj: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/178087/>

Dátum prístupu: 28.7.2018

Obrázok č. 3 Ukážka časti Prehľadu peňažných tokov

C.	Čisté peňažné toky z finančnej činnosti (súčet C. 1. až C. 9.)	0	0
D.	Čisté zvýšenie alebo čisté zníženie peňažných prostriedkov (+/-) súčet A + B + C)	-69 989	94 754
E.	Stav peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na začiatku účtovného obdobia (+/-)	101 920	7 168
F.	Stav peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na konci účtovného obdobia pred zohľadnením kurzových rozdielov vyčíslených ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (+/-)	40 427	
G.	Kurzové rozdiely vyčíslené k peňažným prostriedkom a peňažným ekvivalentom ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (+/-)	1 504	
H.	Zostatok peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na konci účtovného obdobia, upravený o kurzové rozdiely vyčíslené ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (+/-)	41 931	101 920

Zdroj: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/178087/>

Dátum prístupu: 28.7.2018

3.5 Porovnanie vybranej účtovnej jednotky s inými účtovnými jednotkami pôsobiacimi v danom odvetví

Tabuľka č. 14 Prehľad kurzových rozdielov účtovných jednotiek

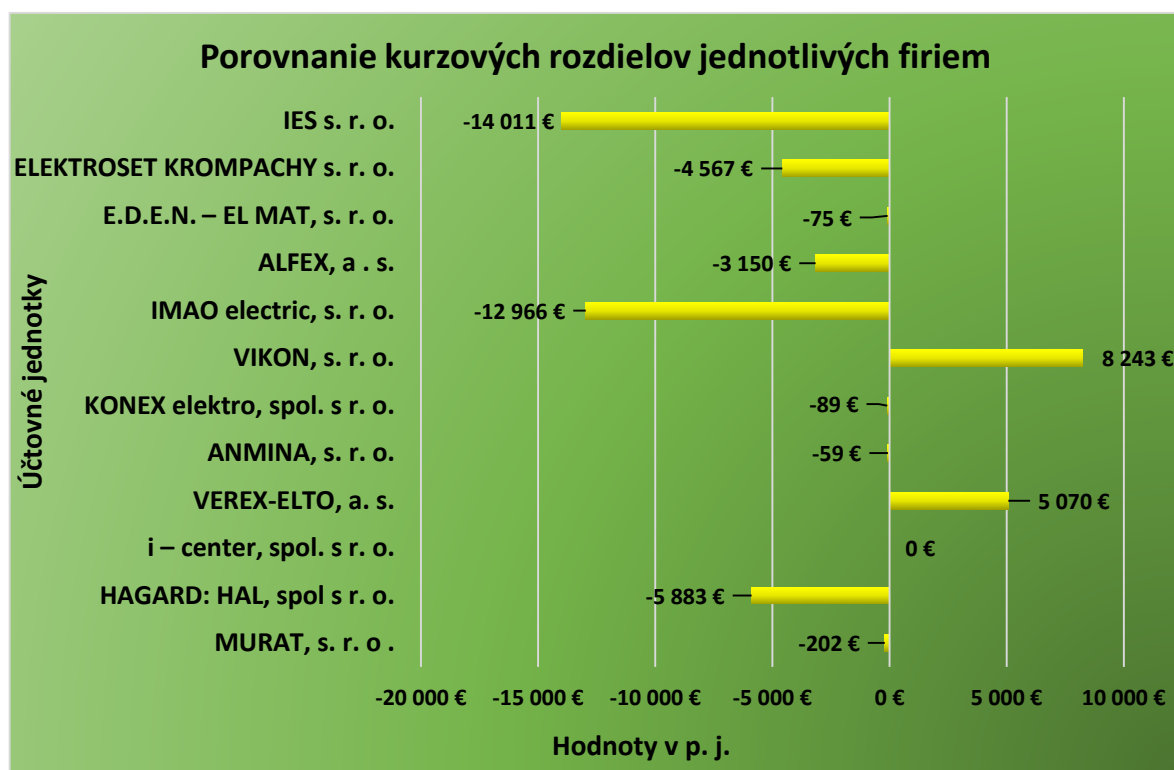
Firma	Kurzová strata (r. 2017)	Kurzový zisk (r. 2017)	Rozdiel (r. 2017)
MURAT, s. r. o .	209,-	7,-	- 202,-
HAGARD: HAL, spol. s r. o.	6 883,-	1 000,-	- 5 883,-
i – center, spol. s r. o.	0,-	0,-	0,-
VEREX-ELTO, a. s.	3 606,-	8 676,-	5 070,-
ANMINA, s. r. o.	65,-	6,-	-59,-
KONEX elektro, spol. s r. o.	97,-	8,-	- 89,-
VIKON, s. r. o.	1 077,-	9 320,-	8 243,-
IMAO electric, s. r. o.	18 698,-	5 732,-	- 12 966,-
ALFEX, a . s.	3 176,-	26,-	- 3 150,-
E.D.E.N. – EL MAT, s. r. o.	80,-	5,-	- 75,-
ELEKTROSET KROMPACHY s. r. o.	4 876,-	309,-	- 4 567,-
IES s. r. o.	19 398,-	5 387,-	- 14 011,-

Zdroj: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/simplesearch/>

Dátum prístupu: 29.7.2018

V tabuľke č. 14 sme porovnali vybranú účtovnú jednotku s inými účtovnými jednotkami, ktoré podnikajú v tom istom alebo podobnom odvetví. I – CENTER, spol. s r. o. nedosiahla v účtovnom období 2017 žiadne kurzové straty ani kurzové zisky. HAGARD: HAL, spol. s r. o. dosiahol kurzovú stratu vo výške 6 883 € a kurzový zisk vo výške 1 000 €, a VEREX-ELTO, a. s. 3 606 € a 8 676 €. V porovnaní s MURAT, s. r. o. dosiahli oveľa väčšie hodnoty kurzových ziskov a kurzových strát. V prípade účtovnej jednotky IES s. r. o. a IMAO electric, s. r. o. sú hodnoty kurzových strát a kurzových ziskov v značnej miere väčšie. Aj keď tieto účtovné jednotky podnikajú v rovnakej alebo podobnej oblasti, za dané účtovné obdobie dosiahnu rôzne hodnoty kurzových rozdielov, ktoré sa líšia od seba navzájom niekedy až tisíckami eur. Všetko záleží od toho, v akej miere účtovná jednotka obchoduje so svojimi zahraničnými dodávateľmi a odberateľmi alebo ako sme uviedli pri našej vybranej účtovnej jednotke, môžu mať dohodu, na základe ktorej obchodujú výhradne v eurách. Pre lepšie porovnanie nahliadnime do grafu č. 2.

Graf č. 2 Porovnanie kurzových rozdielov jednotlivých firiem

V grafe č. 3 sú zobrazené hodnoty kurzových strát jednotlivých účtovných jednotiek za účtovné obdobie 2017. Z grafu vieme vyčítať, že IES s r. o. dosiahla za rok 2017 najvyššiu hodnotu kurzovej straty (19 398 €) a I – CENTER, spol. s r. o. dosiahla kurzovú stratu v hodnote 0 €.

Graf č. 3 Porovnanie kurzovej straty jednotlivých firiem

V grafe č. 4 sú zobrazené hodnoty kurzových ziskov jednotlivých účtovných jednotiek za účtovné obdobie 2017. Najvyššiu hodnotu dosiahol VIKON, s. r. o. (9 320 €) a najnižšiu hodnotu dosiahol I – CENTER, spol. s r. o. (0 €). Podľa uvedených informácií i – center, spol. s r. o. za rok 2017 buď neobchodoval so zahraničím ani neuskutočňoval žiadne zahraničné transakcie tak, ako po minulé účtovné obdobia, alebo mohol tieto obchody uskutočňovať v mene euro, kvôli čomu mu nevznikli žiadne kurzové rozdiely. Pri našej účtovnej jednotke sa potvrdila skutočnosť uzavretia dohody o zahraničných transakciách a obchodoch v mene euro, lebo dosiahnutá kurzová strata a kurzový zisk boli v značnej miere nižšie ako napr. u VEREX-ELTO, a. s. Z uvedených informácií môžeme zhodnotiť, že zo skúmaných účtovných jednotiek sú IES, s. r. o. a IMAO electric, s. r. o. najaktívnejšími firmami v oblasti vzniku kurzových rozdielov.

Graf č. 4 Porovnanie kurzového zisku jednotlivých firiem

Záver

Z dôvodu ekonomickej globalizácie a čím ďalej tým väčšieho vývoja techniky a technológie sa účtovníctvo postupne sformulovalo až do dnešnej podoby. Vstup slovenských subjektov na zahraničné trhy prispel k tomu, aby sa upravila platná slovenská legislatíva a musela sa definovať právna úprava aj pre kurzové rozdiely a oceňovanie majetku a záväzkov v cudzej mene. Prijatím eura za našu domácu menu v roku 2009 sa zjednotenie hospodárstva Slovenskej republiky s ostatnými štátmi Eurozóny ešte viac prehĺbilo. Aj keď problematika kurzových rozdielov existovala pred zavedením eura za našu domácu menu, vstupom do Eurozóny, sme ako štát museli prijať rôzne novelizácie v zákone.

Cieľom bakalárskej práce bolo objasnenie a vysvetlenie podstaty vzniku a účtovania kurzových rozdielov. Tento cieľ sme dosiahli hlavne v teoretickej časti, a to analýzou pojmov súvisiacich s problematikou kurzových rozdielov, účtovného zobrazenia kurzových strát a ziskov a ich vplyvu na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky. Uviedli sme dni, ku ktorým sa majetok a záväzky v cudzej mene prepočítavajú, vymedzili sme konkrétny majetok a záväzky, ktoré sa daným kurzom (referenčný kurz ECB, prípadne NBS alebo kurz komerčných bánk) prepočítavajú, a ktoré sa nesmú prepočítavať, prípadne, v akých skutočnostiach sa neprepočítavajú (napríklad zúčtovanie prijatých alebo poskytnutých preddavkov v cudzej mene). Uviedli sme aj metódy oceňovania, ktoré sa dajú použiť pri úbytku majetku a záväzkov v cudzej mene, konkrétne išlo o metódu FIFO a VAP. Na záver sme uviedli, aký vplyv môžu mať kurzové rozdiely nie len na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky, ale aj na finančnú situáciu a peňažné toky. Skutočnosti, ktoré vznikajú z dôvodu povinnosti prepočtu majetku a záväzkov v cudzej mene, sme uviedli aj v konkrétnych príkladoch, ktoré obsahujú zadanie a vzniknuté účtovné prípady.

Celú teoretickú časť sme preniesli zároveň aj do praktickej časti, kde sme aplikovali získané poznatky do reálne existujúcej účtovnej jednotky MURAT, s. r. o. so sídlom v Pezinku. V prvom rade sme charakterizovali dané odvetvie, v ktorom účtovná jednotka pôsobí, opísali sme čo je predmetom jej podnikania. Ako sme spomenuli už v druhej kapitole, na základe rozhovoru s hlavnou účtovníčkou, sme získali informácie potrebné pre

aplikovanie našich teoretických poznatkov. Zistili sme, že kedysi na ocenenie úbytku majetku a záväzkov účtovná jednotka používala metódu FIFO, ale z praktického hľadiska jej viac vyhovuje metóda VAP. Zaujímavé pre nás osobne bolo zistenie, že aj napriek tomu, že účtovná jednotka obchoduje s prevažne zahraničnými odberateľmi a dodávateľmi (takmer 90 % z celkových odberateľov a dodávateľov), má účtovná jednotka v posledných účtovných obdobiach celkom nízke hodnoty kurzových ziskov a strát. Dopátrali sme sa k zisteniu, že účtovná jednotka pred pár rokmi uzavrela dohodu so svojimi zahraničnými dodávateľmi o uskutočňovaní transakcií a obchodov v mene euro. Z tohto dôvodu účtovná jednotka počas konkrétneho účtovného obdobia nedosahuje také kurzové zisky a straty ako kedysi, čo sa samozrejme prejavuje aj vo výsledku hospodárenia. Celý vývoj kurzových rozdielov sme si zobrazili v tabuľkách a grafoch a porovnali sme danú účtovnú jednotku s inými podnikmi pôsobiacim v danej oblasti. Na základe tohto porovnania sme zhodnotili najviac a najmenej aktívnu firmu v oblasti kurzových rozdielov, pričom naša vybraná účtovná jednotka patrí práve medzi tie, ktoré v tejto aktivite značne z roka na rok klesajú.

Čím ďalej, tým viac európskych štátov vstupuje do Eurozóny, čo môže spôsobiť, to že problematika kurzových rozdielov bude postupne klesať. Slovenská republika je príkladom štátu, ktorého susedné krajiny (ako je napríklad Česká republika a Maďarsko) sú členmi Európskej únie, ale nie členmi Eurozóny. Z tohto dôvodu je Slovensko bohaté na oblasť vzniku a účtovania kurzových rozdielov, až pokým sa aj ostatné štáty nerozhodnú pre nový krok, čiže vstup do Eurozóny. Iná možnosť môže byť, že sa účtovné jednotky dohodnú s účtovnými jednotkami z týchto štátov na tom, aby viedli transakcie práve v mene euro, ako to uskutočňuje naša vybraná účtovná jednotka, až sa postupne vznik kurzových rozdielov bude eliminovať.

Zoznam použitej literatúry

1. SKLENKA, Miloš. a kol. 2016. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 320 s. ISBN 978-80-8168-489-0.
2. SKLENKA, Miloš. Majetok a záväzky v cudzej mene v účtovníctve podnikateľov. *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo: v teórii a praxi*. Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2016, 24(11), 2-8. ISSN 1335-2024
3. ŠLOSÁROVÁ, Anna a Miriama BLAHUŠIAKOVÁ. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 440 s. [25,17 AH]. Ekonómia. ISBN 978-80-8168-589-7
4. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
5. IAS 21
6. https://www.eseminare.sk/kalendar-seminarov/ias-21-vplyv-zmien-kurzov-cudzich-mien-uniqueiduchxzASYZNb3XW2GYgjTy9er4kJ0q3atAg_rzFJ8D5c
Dátum prístupu: 4. 8. 2018
7. <http://www.epi.sk/zz/2002-431#cast5>
Dátum prístupu: 5. 7. 2018
8. <http://www.registeruz.sk/cruzpublic/domain/financialreport/show/5666899/552/>
Dátum prístupu: 26.7.2018
9. <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/178087/>
Dátum prístupu: 28.7.2018
10. <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/simplesearch/>
Dátum prístupu: 29.7.2018
11. <https://www.murat.sk/>
Dátum prístupu: 5. 7. 2018